

Evijärven kunta

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2016

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121§ mukaisesti suorittaa arviointi siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arvioinnin lähtökohtana on valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet ja kunnanhallituksen selvitys niiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta arvioi kunnan toimintaa kuntalaisen ja veronmaksajan näkökulmasta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2013–2016

Jäsen	Varajäsen
Tarja Jokela, puheenjohtaja	Tanja Wetterstrand
Lasse Vertanen, varapuheenjohtaja	Matti Saari
Yrjö Vertanen	Ann Christine Hannus
Paula Puotinen	Mika Pietilä
Jarmo Kauris	-----

Evijärven kunnanvaltuusto on kokouksessaan 2.4.2013 valinnut kunnan tilintarkastusyhteisöksi JHHT-yhteisö BDO Audiator Oy:n, jonka vastuunalaisena tilintarkastajana toimii Asko Vanhatupa. Kuntalain 123§:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset.

Arviointityön toteuttamiseksi tarkastuslautakunta on laatinut koko toimikaudekseen arviointisuunnitelman, joka tarkentuu edelleen vuosikohtaiseksi työohjelmaksi. Työohjelmassa esitetään ne tehtäväalueet, jotka otetaan syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Vuonna 2016 tarkemman seurannan kohteena olivat kunnanhallituksen toiminta, sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta, sivistystoimi ja sen alaiset toiminnot, konsernivalvonta sekä koko kunnan osalta talouden tasapainottamistoimet sekä kuntastrategia.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2016 toiminnan arviointiin liittyen pitänyt neljä kokousta. Lautakunnassa päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

kokoukset ja kuulemiset	aihe
• 26.11 Teemu Kejonen, Päivi Lappinen ja Tuomo Saari	• Ajankohtaiskatsaus
• 20.4 Teemu Kejonen, Päivi Lappinen ja Tuomo Saari	• Tilinpäätöksen esittely
• 4.5	• Arviointikertomuksen valmistelu
• 11.5 Asko Vanhatupa	• Tilintarkastuskertomus, arviointikertomuksen valmistelu

2. VUODEN 2015 ARVIINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Kunnanvaltuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kokouksessaan 21.6.2016. Tarkastuslautakunta esitti, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista vastausta kunnanhallitukselta ja muilta hallintokunnilta lokakuun loppuun mennessä. Tarkastuslautakunnan havainnot koskivat sisäisen valvonnan ohjeistusta, valtuustotason tavoitteiden laadintaa sekä henkilöstökyselyn toteuttamista kunnan työntekijöille.

Tarkastuslautakunta käsitteli kunnanhallituksen vastausta 26.11.2016 pidetyssä kokouksessaan. Kunnanhallituksen vastauksen mukaan sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan ohjeistus tullaan päivittämään lain edellyttämälle tasolle vuoden 2016 loppuun mennessä. Kunnanhallitus, sivistyslautakunta sekä tekninen lautakunta ovat kokouksissaan päättäneet kiinnittää huomiota valtuustotason tavoitteiden asettamiseen, mitattavuuteen ja saavutettavuuteen vuoden 2017 talousarviota laadittaessa. Tytäryhteisöjä on ohjeistettu kiinnittämään huomiota tavoitteiden selkeyteen ja mitattavuuteen.

Tarkastuslautakunta on useana vuonna toivonut, että henkilöstölle tehtäisiin kysely työtyytyväisyydestä ja työssä jaksamisesta. Kysely toteutettiin vuoden 2016 lopulla. Kyselyn tuloksiin palataan arviointikertomuksessa myöhemmin.

3. SISÄINEN VALVONTA

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Kunnanhallituksen selonteossa sisäisen valvonnan järjestämisestä kerrotaan, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on uudistettu ja hyväksytty valtuustossa 19.12.2016. Lisäksi kunnan hallintosääntö on päivitetty uuden kuntalain edellyttämälle tasolle ja hyväksytty valtuustossa 6.3.2017.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että kunnanhallitus voisi jatkossa lyhyesti raportoida riskienhallinnan osalta, mitkä ovat Evijärven kunnan toiminnan kannalta merkittävimmät riskitekijät.

Tarkastuslautakunta on useana vuonna huomauttanut, että kunnan määräysvallassa olevat tytäryhtiöt elävät ilman toiminta- ja tulostavoitteita. Vuoden 2015 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta esitti, että tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet tulee esittää jatkossa talousarvion yhteydessä valtuustolle. Vuoden 2017 talousarvio oli edelleen näiltä osin puutteellinen.

Kunnanhallituksen selonteossa mainitaan, että kunnanhallitus seuraa saatavien kertymää säännöllisesti ja että saatavien kertymisen valvontaa on korostettu henkilöstölle. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, kuinka ohjeistuksesta ja seurannasta huolimatta, kunnan saatavat ovat lähteneet huolestuttavaan nousuun viime vuosina. Kun lasketaan yhteen vesimaksusaatavat, vuokrasaatavat ja sivistystoimesta kertyneet saatavat, summa on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2013. Laskujen perintää on tehostettava. Asiakkaiden kanssa on pyrittävä sopimaan laskujen takaisinmaksusta tiukemmin.

	2013	2014	2015	2016
vesimaksusaatavat	15 988,08	27 615,55	49 527,98	37 039,64
vuokrasaatavat	5 777,64	8 427,94	9 139,28	11 371,33
sivistystoimi	45 162,64	72 831,08	51 663	77 777,50
yhteensä	66 928,36	108 874,57	110 330,26	126 188,47

Kunnanhallitus on maininnut selonteossaan, että valtuustotason tavoitteiden asetteluun tulee jatkossa kiinnittää huomiota ja niiden tulee mitata toiminnan kannalta oleellisia asioita. Uuden kuntalain mukaan kunnille on asetettu lakisääteinen velvoite laatia kuntastrategia, jossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 21.6.2016 Evijärven kuntastrategian 2025, jossa linjattiin kunnan tulevaisuuden strategiset painopistealueet ja päämäärät. Strategiaa toteutetaan toimenpideohjelmalla, jonka toteutus Evijärvellä aloitettiin loppuvuonna 2016. Tarkastuslautakunta huomioi, että kuntastrategian ja toimenpideohjelman toteutumisen arviointi jäävät seuraavan tarkastuslautakunnan tehtäväksi.

4. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Vuoden 2016 talousarviokirjassa valtuuston asettamia sitovia tavoitteita on asetettu yhteensä 16 kappaletta.

Kunnanhallitus

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi tavoitteiden toteutumisesta
<ul style="list-style-type: none"> Tilikauden 0 -tulos ja vuosikatteen 0-tulos saavutetaan suunnittelukaudella Kunnan edustajien tehtävä kunnan ostopalveluissa on toimia omistajaohjaajina sekä kunnan edunvalvojina niin, että kulut/kuntalainen eivät nouse Asioiden huolellinen valmistelu sekä laadukas ja oikeellinen päätöksenteko; kunnanhallituksen päätökset eivät kumoudu hallinto-oikeudessa Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistuksen valmistuminen ja toimeenpano sekä hallintosäännön päivittäminen uuden kuntalain mukaiseksi Kuntastrategian valmistelu ja toimeenpano Mahdollisimman ajantasainen talousraportointi 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite on saavutettu. Tavoite on saavutettu. Kunnanhallituksella on keskeinen rooli konsernijohtamisessa. Tytäryhtiöiden toimintaa on ohjeistettava. Huomiota on kiinnitettävä asioiden valmisteluun. Tehtyihin valituksiin ei ole vuodenvaihteeseen mennessä saatu ratkaisua. Tavoite on saavutettu. Tavoite on saavutettu/ talousarvion mittarit Tavoite on saavutettu.

Hallintosäännön mukaan 64§ kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt valtuustoaloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet. Tarkastuslautakunta toteaa, ettei valtuusto ole saanut luetteloita vuonna 2016 tehdyistä aloitteista ja niiden johdosta mahdollisesti suoritetuista toimenpiteistä määräaikaan mennessä.

Kunnanhallituksen tavoitteena on asioiden huolellinen valmistelu sekä laadukas ja oikeellinen päätöksenteko. Kunnanhallituksen selvityksen mukaan kunnanhallituksen päätöksiä ei ole kumoutunut hallinto-oikeudessa. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaikista vuonna 2016 hallinto-oikeuteen lähtevistä valituksista ei ole vielä tullut päätöstä, joten tavoitteen toteutumista ei voida vielä täysin arvioida.

Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaalipalvelut sekä perusterveydenhuollon palvelut tuottaa kunnalle Kuntayhtymä Kaksineuvoinen ja erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa pääosin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.

Talousarviossa perusterveydenhuoltoon varattiin 2 037 500 euroa. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen tuottaman perusterveydenhuollon palvelut olivat 1 778 692 euroa. Yhteensä perusterveydenhuoltoon käytettiin 1 938 697 euroa, joten menot alittuivat 98 803 eurolla.

Sosiaalipalveluihin varattiin talousarviossa 2 295 000 euroa ja tilinpäätöksen mukaan palveluihin käytettiin 2 209 675 euroa eli menot alittuivat 85 325 euroa. Myös vanhuspalveluiden osalta menot alittuivat 66 616 euroa.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä kehityksenä sitä, että Kuntayhtymä Kaksineuvoinen pysyi talousarviossaan. Evijärven kuntarahoitusosuus oli talousarviossa yhteensä 6 746 566 euroa ja Kuntayhtymä Kaksineuvoisen tilinpäätöksen mukaan toteuma oli 6 483 866 euroa eli menot alittuivat 262 700 euroa.

Erikoissairaanhoidon osalta talousarvioon varattiin 3 575 000 euroa. Erikoissairaanhoidon palvelut olivat yhteensä 3 738 265 euroa eli menot ylittyivät 163 265 euroa. Tarkastuslautakunta pitää ymmärrettävänä, että erikoissairaanhoidon tarkka budjetoiminen on haasteellista.

Sivistystoimi

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi tavoitteiden toteutumisesta
<ul style="list-style-type: none"> Koulukuljetusperiaatteiden uudistaminen Selvitetään päiväkodin ateriapalveluiden nykyistä edullisempi toteuttaminen Kirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi suunnittelukauden aikana Sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen sekä saavuttaa tv-t-suunnitelman mukainen tavoite opettajien ja oppilaiden tv-taidoissa 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite on saavutettu. Tavoite ei ole toteutunut. Tavoite on toteutunut osittain. Tavoitteen toteutuminen on hankalasti mitattavissa.

Sivistystoimen nettoylitys on 214 586 euroa. Raportin mukaan menojen ylitys tapahtui pääsääntöisesti asiakaspalveluiden ostoista muilta kunnilta ja kuntayhtymiltä. Esimerkiksi päivähoidon palvelut on ostettu Kauhavan kaupungilta. Tarkastuslautakunta huomioi, että kunnanhallitus perusti 27.9.2016 varhaiskasvatustyöryhmän, jonka tehtäväksi tuli selvittää ja suunnitella varhaiskasvatuksen järjestämistä nykyistä taloudellisemmin.

Evijärven kunnanhallitus hyväksyi loppuvuodesta 2016 Evijärven kunnan koulukuljetussäännön. Koulukuljetussäännössä sovitaan koulukuljetuksissa noudatettavista periaatteista ja toimintatavoista. Tavoitteena on myös varmistaa oppilaiden yhdenvertainen kohtelu koulukuljetuksia koskevissa asioissa. Vuoden 2016 aikana koulukuljetuksista on tullut asiakaspalautetta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että jos ongelmakohtia havaitaan, niihin on puututtava. Koululaisten matkojen järjestämisessä on hyvä muistaa, että kuljetus on osa lapsen arkea. Kyydityksiä suunniteltaessa jo tarjouspyyntöasiakirjoissa pitää määritellä, millaista kuljetusten laatua ja kuljetuskalustoa kunta kuljetuksiinsa vaatii ja sitä on noudatettava koko sopimuskauden. Tarkastuslautakunta huomioi, että sivistyslautakunta on jo kiinnittänyt asiaan huomiota lukuvuoden 2017–2018 kyyditysten suunnittelussa. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että kuljetusten laadusta tullaan keräämään tietoa lukuvuoden aikana esimerkiksi erilaisin kyselyin.

Valtuustotason tavoitteena oli selvittää päiväkodin ateriapalveluiden nykyistä edullisempi toteuttaminen. Päiväkodin ruokapalvelut on ostettu Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta. Kuluneella tilikaudella päiväkodin ruokapalvelu ylittyi 21 380 eurolla. Tarkastuslautakunta suosittelee selvityksen tekemistä ateriapalveluista ja mahdollista kilpailuttamista vuoden 2017 aikana.

Kirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi on vielä kesken, mutta asia etenee suunnittelukauden aikana.

Lahdenkylän koulun tulevaisuus on herättänyt keskustelua kuntalaisten sekä luottamushenkilöiden keskuudessa. Lahdenkylän koulu on ollut koko lukuvuoden väistötiloissa Särkikylän koulussa. Evijärven kunnan kouluverkon kehittämissuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 14.3.2016. Samassa yhteydessä valtuusto päätti äänestyksen jälkeen, että syksystä 2016 alkaen Evijärvellä on kaksi alakoulua, toinen Kirkonkylässä ja toinen Särkikylässä. Päätöksestä on valitettu, joten se ei ole vielä lainvoimainen ja Lahdenkylän koulun osalta asia on vielä kesken.

Evijärven lukio on nostanut kiinnostavuuttaan nuorten silmissä ja lukioon on haettu opiskelemaan myös naapurikunnista. Syksyllä 2016 lukion aloitti 24 uutta opiskelijaa.

Etsivä nuorisotyö on ostettu Kauhavan kaupungilta. Nuorisotyön toiminnasta raportoidaan sivistystoimelle säännöllisesti. Myös valtuuston olisi hyvä saada sellaista tietoa, mitä voidaan jakaa nuorisotyöstä ja sen onnistumisesta. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen osattaisiin ottaa huomioon tavoitteita ja päätöksiä tehtäessä.

Tekninen lautakunta

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi tavoitteiden toteutumisesta
<ul style="list-style-type: none"> Teknisen lautakunnan päätöksistä tehtyjen valitusten määrä ja hallinto-oikeuksissa kumoutuneiden päätösten lukumäärä on nolla Seurataan vuosineljänneksittäin aloitettujen ja valmistuneiden investointiprojektien lukumäärää sekä saneerausten määrää ja valmistumista	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite on saavutettu Investointiprojektien ja saneerausten määrää ja valmistumista on seurattu hankekohtaisesti. Tavoite on saavutettu.

Valtuustotason tavoitteista yksi käsittelee hallintoa ja kaksi liittyy investointiprojektien aloittamiseen ja valmistumiseen. Kaksi tavoitetta on kohdistettu kiinteistöjen kunnossapitoon eli ne koskevat huoneistosaneerausten aloittamista ja lopettamista.

Rakennustarkastajan ja ympäristösihteerin palvelut ostettiin Lappajärven kunnalta aiemman solmitus sopimuksen mukaisesti. Rakennustarkastaja palveli Evijärvellä maanantaisin ja tiistaisin. Ympäristösihteerillä on kaksi toimistopäivää viikossa Evijärvellä. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan palveluiden tarjonta kattaa kysynnän.

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen lautakunnan on jatkossakin hyvä kiinnittää huomiota tavoitteiden asetteluun.

Vuonna 2016 kunnalla oli 109 kpl erikokoista asuntoa vuokrattavana. Vuokrattavista asuinnoista löytyy tietoa kunnan kotisivuilta. Vuokrattavien asuntojen käyttöaste vaihtelee, mutta tavoitteena tulisi olla se, että mahdollisimman vähän asuntoja olisi tyhjillään.

Vesihuoltolaitos

Valtuustotason tavoitteet	Tarkastuslautakunnan arviointi tavoitteiden toteutumisesta
<ul style="list-style-type: none"> Vesilaitoksen, sekä niihin liittyvien pohjavesikaivojen saattaminen etäkäytettäviksi Toimitettavan talousveden laadun parantaminen kulutushuipun aikana Vesilaitoksen hukkaprosentti tulee olla alle 10% Viemärlaitoksen tavoitteena on saavuttaa vesioikeuden asettamat lupaehdot	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite toteutuu suunnitellusti. Tavoite on saavutettu. Tavoite on saavutettu. Tavoite saavutettu

Tilintarkastaja kiinnitti huomiota vuoden 2015 tilintarkastusraportissaan ja tarkastuslautakunta arviointikertomuksessaan viemärlaitoksen alijäämäisiin tilinpäätöksiin.

Vuonna 2015 viemärlaitoksen liikealijäämä oli 63 656,46 euroa. Tarkastusvuonna liikealijäämä oli 83 365,70 euroa.

Tarkastuslautakunta huomioi, että tekninen lautakunta on kiinnittänyt huomiota viemärlaitoksen alijäämäisiin tilinpäätöksiin ja viemärlaitoksen sääntöjä on muutettu 1.5.2017 alkaen niin, että kulutusmaksua korotetaan 0,2 euroa /m³. Uusi kulutusmaksu on 2,2 euroa/m³.

Investoinnit

Kunnan investointimenot olivat yhteensä 853 649 euroa, kun talousarviossa investointeihin suunniteltiin menevän 1 540 000 euroa. Käyttämättä jäi 686 351 euroa budjetoidusta määrärahasta.

Merkittävin investointi vuonna 2016 oli Kirkonkylän koulun yhteyteen hankittu uusi erillinen rakennus esiopetustilaksi. Esiopetus on vuodesta 2013 toiminut väistötiloissa, joten uusi rakennus oli enemmän kuin tervetullut syksyllä 2016 esiopetuksen aloittaneelle oppilasryhmälle. Koulurakentamisen yhteydessä toteutettiin myös Kirkonkylän koulun sekä yläkoulun ja lukion piha- ja liikennejärjestelyt oppilasturvallisuuden parantamiseksi. Piha-alueen liikenneturvallisuus on herättänyt huolta useana vuonna sekä huoltajien että opettajien keskuudessa. Koulukeskuksen piha-alueen liikenneturvallisuus ja uudelleen järjestelyt on niitä investointikohteita, jotka ovat vuodesta toiseen olleet investointiohjelmassa, mutta joiden toteutuminen on syystä taikka toisesta jäänyt. Jo vuonna 2009 kohteeseen varattiin 10 000 euroa ja 2015 rahaa oli varattu peräti 40 000 euroa.

Tekninen toimi ryhtyi toimenpiteisiin Antinrinteen alueella sijaitsevan rakennuksen kunnon selvittämiseksi tilikauden aikana. Saneeraustarpeen selvittäminen ja toteuttaminen siirtyy vuodelle 2017. Rakennuksessa toimii vanhusten palvelulaitos, hoivaosasto sekä terveyskeskus.

Tarkastuslautakunta kiinnittää positiivista huomiota, että investointien toteutumisen seuranta on ollut hyvää ja aloitetut investoinnit ovat pääsääntöisesti toteutuneet suunnitellusti.

Henkilöstö

Kunnan henkilöstöraporttiin on koottu henkilöstöön liittyviä tietoja vuodelta 2016. Kunnan palveluksessa olevan henkilöstön määrä oli vuoden 2016 lopussa 70 henkilöä kun se edellisellä vuonna oli 68 henkilöä.

Sairauspoissaolojen määrä väheni huomattavasti edellisestä vuodesta. Vuonna 2016 poissaoloja oli 391 päivää vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Tarkastuslautakunta on useana vuonna kehottanut toteuttamaan työtyytyväisyyskyselyn henkilöstölle. Syksyn 2016 aikana kysely vihdoin toteutettiin ja henkilöstön vastausprosentti kyselyyn oli 67.6%. Kyselyn perusteella kehitettävää löytyy tiedottamisessa ja tiedonkulussa sekä työterveyspalveluiden saatavuudessa. Avoimissa kysymyksissä esiin nousivat toiveet viikkopalavereista, työnohjauksesta ja kehityskeskusteluista. Tarkastuslautakunta toivoo, että kyselyssä paljastuneisiin ongelma-kohtiin tartuttaisiin ja asioihin saataisiin parannusta. Myös avoimissa kysymyksissä esille nousseet toiveet eivät ole kohtuuttomia. Viikkopalaverit lisäävät tiedonkulkua ja kehityskeskusteluissa työntekijät tulisivat kuulluksi. Positiivista oli että työtehtävät

koetaan pääosin kiinnostaviksi ja työntekijät voivat käyttää tietojaan ja taitojaan työssään monipuolisesti. Tärkeää on, että moni työntekijä kokee että voivat avoimesti kertoa mielipiteensä ja kokevat että se tulee myös huomioiduksi.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstökyselylle saataisiin jatkuvuutta. Kyselyjen kautta henkilöstön ääni pääse kuuluviin. Henkilöstön työtyytyväisyyttä sekä työssä jaksamista on tuettava.

Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Konsernin lainakanta sisältää kunnan lainojen lisäksi tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien lainat omistusosuuden mukaan. Konsernin lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta ja oli vuoden lopussa 6 211 000 euroa. Konsernilainat olivat asukasta kohden 2449 euroa. Konsernin omavaraisuusaste oli 58%.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, ettei kunnan tytäryhtiöille ole asetettu taloudellisia eikä toiminnallisia tavoitteita, joten tarkastuslautakunta ei voi toteuttaa arviointia näiltä osin.

5. TARKASTUSKAUDEN TALOUDELLINEN TULOS JA KEHITYS

Kunnan talous toteutui kokonaisuutena valtuuston hyväksymää talousarviota paremmin.

Toimintakulut alittivat talousarviossa arvioidun määrän 294 371 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat arvioitua pienempinä ja alittivat talousarvion 122 149 eurolla. Verotulot toteutuivat arvioitua paremmin 80 056 euroa.

Vuosikate oli 502 660 euroa ylijäämäinen, kun se talousarviossa oli 46 506 euroa alijäämäinen. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot ja tilikauden tulos oli ylijäämäinen 58 242 euroa.

Kunnan toimintakulut olivat 18 174 845 euroa ja suurenvat edelliseen vuoteen verrattuna 0,23%. Kunnan toimintatuotot olivat 1 780 461 euroa ja ne olivat 3,8% pienemmät kuin vuonna 2015.

Verotulot pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna 2,9%, kun taas valtionosuudet kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 3%.

Kunnan sijoitukset tuottivat hyvin vuonna 2016. Sijoitusten arvonnousu oli kaikkiaan noin 440 000 euroa. Rahoitustuottoja kotiutettiin noin 200 000.

Valtioneuvoston asetuksessa 205/2011 esitetyistä kriisikuntakriteereistä täyttyy yksi. Kunnan tuloveroprosentti 2016 on 0,5% -yksikköä yli maan keskiarvon.

kriisikunnan tunnusmerkit	kunta	2013	kunta	2014	kunta	2015	kunta	2016
Vuosikate ilman harkinnanvaraista on negatiivinen	- 126271	KYLLÄ	1522601	EI	492348	EI	502660	EI
Tuloveroprosentti on vähintään 0,5% yksikköä korkeampi kuin maan keskiarvo*	21	KYLLÄ	21,5	KYLLÄ	21,5	KYLLÄ	21,5	KYLLÄ
Lainakanta asukasta kohden ylittää maan keskiarvon**	1341	EI	1661	EI	1427	EI	1577	EI
Taseessa on kertynyttä alijäämää	-1574171	KYLLÄ		EI		EI		EI
Omavaraisuusaste on alle 50%	57,61%	EI	71%	EI	72	EI%	71%	EI
Suhteellinen velkaantuneisuus on vähintään 50%	29,10	EI	28	EI	28	EI	29%	EI

Talouden tilaan tulee jatkossakin kiinnittää huomiota. Taloudellista tilannetta analysoitaessa on hyvä tarkastella investointien tulorahoitusprosenttia. Se kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu vuosikatteella. Jos vuosikate ei riitä investointien rahoittamiseen (investointien tulorahoitus % < 100), kunta yleensä velkaantuu.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Investointien tulorahoitus%	192,21	4,32	-61,22	129,42	85,73	60,19

6. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2016 Evijärven kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi. Tilintarkastajan kertomuksen mukaan tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta. Tarkastuslautakunnalla ei ole asiasta huomautettavaa.

Evijärvellä 11.5.2017

Tarja Jokela

Tarja Jokela

puheenjohtaja

Lasse Vertanen

varapuheenjohtaja

Jarmo Kauris

jäsen

Paula Puotinen
Paula Puotinen

jäsen

Yrjö Vertanen
Yrjö Vertanen

jäsen